

Brussel, 25 juni 2026
(OR. en)

11024/26

ECOFIN 893
RELEX 882
NIS 1
MED 32
COEST 506
ECB
EIB

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	23 juni 2026
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	COM(2026) 294 final
Betreft:	VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD over de verlening van macrofinanciële bijstand aan derde landen in 2025

De delegaties vinden hierbij document COM(2026) 294 final.

Bijlage: COM(2026) 294 final

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 23.6.2026
COM(2026) 294 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

over de verlening van macrofinanciële bijstand aan derde landen in 2025

{SWD(2026) 160 final}

INHOUD

1. INLEIDING	2
2. MACROFINANCIËLEBIJSTANDSOPERATIES IN 2025	3
2.1 Oostelijk nabuurschap	4
• Oekraïne	4
2.2 Zuidelijk nabuurschap	6
• Egypte	6
• Jordanië	7
2.3 Westelijke Balkan	9
• Noord-Macedonië	9
3. GARANDEREN VAN DE GOEDE BESTEDING VAN MFB-MIDDELEN: OPERATIONELE BEOORDELINGEN EN EVALUATIES ACHTERAF	10
3.1 Operationele beoordelingen	10
3.2 Evaluaties	12
4. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN VERBAND MET HET MFB- INSTRUMENT	13
4.1 Werking van het MFB-instrument	13
4.2 MFB in het meerjarig financieel kader 2021-2027	14
4.3 MFB zoals voorgesteld in het volgende meerjarig financieel kader 2028-2034 — Voorstel van de Commissie	15
5 VOORUITBLIK — MFB-OPERATIES EN DE BEGROTINGSSITUATIE IN 2026	16
Tabel 1: Vastleggingen en betalingen voor MFB-subsidies en uitbetalingen van MFB-leningen 2023-2026 (EUR)	19

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

over de verlening van macrofinanciële bijstand aan derde landen in 2025¹

1. INLEIDING

Macrofinanciële bijstand (MFB) is een vorm van financiële steun² die door de Unie wordt toegekend aan partnerlanden die betalingsbalansmoeilijkheden ondervinden. Sinds de invoering ervan in 1990 heeft MFB bijgedragen aan de versterking van de macro-economische en financiële stabiliteit in buurlanden of landen die geografisch dicht bij de EU liggen, met inbegrip van kandidaat-lidstaten, en tegelijkertijd de uitvoering van structurele hervormingen in die landen ondersteund. De bijstand is afhankelijk van een met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) overeengekomen niet uit voorzorg getroffen regeling. Ook voor MFB-operaties geldt een politieke randvoorwaarde, namelijk eerbiediging van de mensenrechten en doeltreffende democratische mechanismen, waaronder een parlementair meerpartijenstelsel, en eerbiediging van de rechtsstaat, in overeenstemming met de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie zoals vastgelegd in artikel 21, lid 1, VEU.

MFB is bedoeld om de onmiddellijke druk op de externe financiering te verlichten en bij te dragen aan het wegnemen van de onderliggende problemen die de druk op de betalingsbalans veroorzaken. Door tijdige en gerichte financiële steun te verlenen, kunnen de begunstigde landen meer begrotingsruimte creëren, de houdbaarheid van hun schuldpositie verbeteren en vaart zetten achter de noodzakelijke hervormingen. Door het macro-economische aanpassingstraject te effenen, kunnen MFB-operaties negatieve economische en sociale gevolgen verzachten, waardoor partnerlanden voldoende tijd krijgen om de diepere oorzaken van hun betalingsbalanscrisis aan te pakken.

MFB wordt meestal verstrekt in de vorm van langlopende leningen tegen gunstige voorwaarden, hoewel bij bepaalde operaties, indien van toepassing, leningen en subsidies kunnen worden gecombineerd. MFB-leningen worden gefinancierd in het kader van de gediversifieerde financieringsstrategie van de EU, waarbij de Commissie EU-obligaties van één enkel merk uitgeeft en de opbrengsten leidt naar een centrale financieringspool, waaruit meerdere beleidsprogramma's van de EU worden gefinancierd, waaronder de MFB. MFB-subsidies worden rechtstreeks uit de EU-begroting gefinancierd.

MFB wordt doorgaans in tranches uitbetaald, op voorwaarde dat aan duidelijk omschreven voorwaarden inzake economisch beleid wordt voldaan die met het partnerland zijn overeengekomen. MFB is een aanvulling op de reguliere samenwerkingsbijstand van de

¹ Dit verslag is gebaseerd op de informatie die tot en met april 2026 beschikbaar was.

² De rechtsgrondslag voor MFB aan andere derde landen dan ontwikkelingslanden is artikel 212 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Artikel 213 VWEU kan worden gebruikt als rechtsgrondslag wanneer het derde land dringende financiële bijstand nodig heeft.

EU en draagt bij aan de bredere doelstellingen van de EU om stabiliteit te waarborgen, welvaart te bevorderen en onze waarden buiten de EU uit te dragen. Deze beoordeling wordt ondersteund door verschillende onafhankelijke evaluaties achteraf van MFB-operaties³ en door de meta-evaluatie van 2023, die alle MFB-operaties omvat die tussen 2010 en 2020 zijn geëvalueerd⁴.

In 2025 bleek dat er met MFB-instrument nog steeds snel en doeltreffend kon worden ingespeeld op buitengewone omstandigheden en zonder afbreuk te doen aan de kernmissie van MFB om macro-economische stabiliteit te waarborgen en structurele hervormingen te bevorderen. In Oekraïne heeft de EU 18,1 miljard EUR aan MFB-leningen verstrekt in het kader van het initiatief van de G7 voor leningen aan Oekraïne door versnelde terbeschikkingstelling van uitzonderlijke inkomsten (ERA-leningen)⁵. Hoewel deze macrofinanciële bijstand wat haar specifieke kenmerken betreft afweek van eerdere MFB-operaties, was zij, net als die eerdere operaties, bedoeld om tegemoet te komen aan de acute financieringsbehoeften van het land en de economische veerkracht ervan te ondersteunen, tegen de achtergrond van de aanhoudende aanvallen van Rusland, die hebben geleid tot aanzienlijke schade aan de kritieke infrastructuur van Oekraïne en ingrijpende macro-economische gevolgen. Tegelijkertijd hebben de MFB-operaties voor Egypte en Jordanië bijgedragen aan de stabilisatie van hun economieën, die onder toenemende druk stonden als gevolg van de complexe en instabiele situatie in het Midden-Oosten en de noodzaak om belangrijke structurele hervormingen te versnellen.

Het MFB-jaarverslag 2025 is opgesteld overeenkomstig de rapportageverplichtingen van de Commissie uit hoofde van het Unierecht. Het verslag gaat vergezeld van een werkdocument van de diensten van de Commissie waarin de uitvoering van de afzonderlijke MFB-operaties nader wordt beoordeeld.

2. MACROFINANCIËLEBIJSTANDSOPERATIES IN 2025

In 2025 heeft de EU macrofinanciële bijstand verstrekt aan Oekraïne, Egypte en Jordanië.

Gezien de aanhoudende Russische aanvalsoorlog bleef Oekraïne de grootste ontvanger van MFB. In de loop van het jaar werd in het kader van het ERA-initiatief van de G7 18,1 miljard EUR uitbetaald. Daarbij werd in totaal 45 miljard EUR aan leningen beschikbaar gesteld, die zullen worden terugbetaald uit buitengewone opbrengsten van geïmmobiliseerde Russische overheidsactiva. In het zuidelijk nabuurschap ebben de medewetgevers in juni 2025 hun goedkeuring gehecht aan een MFB-operatie van 4 miljard EUR voor Egypte. Hiervan werd 1 miljard EUR in januari 2026 uitbetaald. Daarnaast hebben de medewetgevers in april 2025 hun goedkeuring gehecht aan een MFB-operatie van 500 miljoen EUR voor Jordanië, waarvan 250 miljoen EUR in september 2025 werd uitbetaald. In augustus 2025 heeft de Commissie een voorstel ingediend voor een

³ Alle evaluaties zijn te vinden op de website van de Commissie: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

⁴ Werkdocument van de diensten van de Commissie, Evaluatie van de macrofinanciële bijstand aan derde landen (meta-evaluatie van operaties in de periode 2010-2020), SWD(2023) 16.

⁵ Verordening (EU) 2024/2773 van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 2024 tot instelling van het samenwerkingsmechanisme met Oekraïne op het gebied van leningen en tot toekenning van uitzonderlijke macrofinanciële bijstand aan Oekraïne (PB L, 2024/2773, 28.10.2024).

aanvullende MFB-operatie van 500 miljoen EUR voor Jordanië. Wat ten slotte de Westelijke Balkan betreft, werd geen verdere vooruitgang geboekt met de lopende MFB-operatie van 100 miljoen EUR voor Noord-Macedonië.

2.1 Oostelijk nabuurschap

- **Oekraïne**

Ondanks de ernstige verwoesting van menselijk en fysiek kapitaal sinds de grootschalige invasie van Rusland in 2022, blijft de Oekraïense economie een opmerkelijke veerkracht tonen, hoewel de groei de afgelopen kwartalen aanzienlijk is vertraagd. Na een stijging van 3,5 % in 2024 is de reële bbp-groei in 2025 afgenomen tot 1,8 % als gevolg van intensievere aanvallen op de energie-infrastructuur, tekorten aan arbeidskrachten en aanhoudende capaciteitsbeperkingen. De economie is sterk afhankelijk gebleven van de goede werking van de exportcorridors via de Zwarte Zee en de Donau, evenals van aanhoudende internationale financiële steun, waaronder steun in de vorm van MFB in het kader van ERA en de Oekraïne-faciliteit van de EU. De inflatie versnelde begin 2025 als gevolg van verstoringen in de energievoorziening, druk op de voedselprijzen en sterke loonstijgingen, maar is sindsdien aanzienlijk afgenomen en bedroeg in januari 2026 7,4 %. Dit was deels het gevolg van het strakke monetaire beleid van de Nationale Bank van Oekraïne gedurende heel 2025, dat pas onlangs werd versoepeld toen de belangrijkste beleidsrente in januari 2026 werd verlaagd tot 15 %. De externe positie blijft kwetsbaar, met nog altijd een aanzienlijk tekort op de lopende rekening van naar schatting 14,5 % van het bbp in 2025, als gevolg van een sterke invoervraag in verband met defensiebehoeften, energie en wederopbouw, en de geleidelijke afbouw van de subsidiefinanciering. De overheidsfinanciën staan nog steeds onder zware druk, met een tekort op de overheidsbegroting van 19,5 % van het bbp, als gevolg van aanhoudende oorlogsuitgaven en wederopbouwbehoeften, ondanks nieuwe belastingmaatregelen die tot doel hebben de inkomsten te verhogen. De banksector is tot nu toe stabiel en goed gekapitaliseerd gebleven, dankzij prudentieel toezicht en een sterke liquiditeitspositie en ondanks de uiterst uitdagende operationele omgeving. Wat de toekomst betreft, blijven de economische vooruitzichten zeer onzeker en worden ze belemmerd door de aanhoudende vernietiging van energie- en productie-infrastructuur, tekorten aan arbeidskrachten en het onvoorspelbare verloop van de oorlog. Tegen deze achtergrond blijft aanhoudende en voorspelbare internationale financiële steun van essentieel belang om de macro-economische stabiliteit te handhaven en Oekraïne in staat te stellen weerstand te bieden aan de Russische aanvalsoorlog.

Na opeenvolgende MFB-operaties, waarbij sinds het begin van de grootschalige aanvalsoorlog van Rusland tot eind 2023 in totaal 25,2 miljard EUR was uitbetaald, bleef de oorlog aanzienlijke druk uitoefenen op de overheidsfinanciën van Oekraïne. Daardoor was er in 2025 extra financiering nodig om het financieringstekort van het land aan te vullen.

Tegen deze achtergrond hebben de G7-leiders tijdens de G7-top in Apulië, Italië, in juni 2024 toegezegd Oekraïne 45 miljard EUR aan ERA-leningen te verstrekken, die moeten worden terugbetaald met toekomstige uitzonderlijke opbrengsten uit geïmmobiliseerde Russische staatsactiva die in de EU en andere betrokken rechtsgebieden

worden aangehouden. In het verlengde van deze toezegging hebben het Europees Parlement en de Raad op 24 oktober 2024 Verordening (EU) 2024/2773 aangenomen, die op 29 oktober 2024 in werking is getreden. Na de bevestiging van de bijdragen van de G7-partners tijdens de bijeenkomst van de ministers van Financiën van de G7 op 25 oktober 2024 heeft de EU een in één tranche uit te betalen MFB-lening van 18,1 miljard EUR aan Oekraïne bevestigd. De Commissie heeft op 18 december 2024 het besluit aangenomen waarbij toestemming wordt verleend voor de vrijgave van de enige tranche, nadat zij had vastgesteld dat aan de aan de tranche verbonden beleidsvoorwaarden was voldaan⁶. Deze voorwaarden hadden betrekking op belangrijke hervormingsgebieden zoals macrofinanciële stabiliteit, staatsbedrijven, openbaar bestuur, energie, de rechtsstaat en corruptiebestrijding, en defensie. Zij waren bedoeld als tussentijdse stappen richting de uitvoering van bredere maatregelen in het kader van het Oekraïneplan.

Het volledige MFB-bedrag werd in 2025 in tranches uitbetaald, met een eerste uitbetaling van 3 miljard EUR in januari. Vanwege deze gedeeltelijke vervroegde uitbetaling vond er in februari geen uitbetaling plaats (frontloading). Daarna volgden de uitbetalingen volgens een stabiel schema, met tranches van 1 miljard EUR die tussen maart en september 2025 werden verstrekt. Met de intensivering van de vijandelijkheden aan het front kwamen de militaire financieringsbehoeften van Oekraïne in het vierde kwartaal van 2025 hoger uit dan eerder geraamd. De in het uitbetalingsschema ingebouwde flexibiliteit maakte het mogelijk een tranche van 6,1 miljard EUR, die oorspronkelijk voor december 2025 was gepland, te vervroegen en toe te voegen aan de reguliere uitbetalingen van oktober en november 2025. Bijgevolg bedroegen de uitbetalingen 4 miljard EUR in oktober 2025 en 4,1 miljard EUR in november 2025.

De politieke randvoorwaarde werd het hele jaar door positief beoordeeld, op basis van doorlopende evaluaties door de diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden. De ontwikkelingen in juli 2025 die van invloed waren op het institutionele kader voor de onafhankelijkheid van instanties voor corruptiebestrijding — met name het nationaal bureau voor corruptiebestrijding van Oekraïne (NABU) en het gespecialiseerde openbaar ministerie voor corruptiebestrijding (SAPO) — gaven echter aanleiding tot bezorgdheid; deze ontwikkelingen werden gezien als een mogelijke aanzienlijke stap terug in het waarborgen van de autonomie van belangrijke instanties voor corruptiebestrijding. De Commissie heeft nauw samengewerkt met de Oekraïense autoriteiten om de situatie te keren, de onafhankelijkheid van NABU en SAPO te herstellen en ervoor te zorgen dat eventuele risico's voor de institutionele onafhankelijkheid adequaat werden aangepakt voordat er uitbetalingen in het kader van de MFB plaatsvonden (waarbij de betaling werd opgeschort totdat de situatie was opgelost).

Tegelijkertijd heeft Oekraïne met succes verschillende evaluaties afgerond in het kader van de uitgebreide financieringsfaciliteit van het IMF voor 2023, waarmee het land zijn voortdurende inzet voor het doorvoeren van hervormingen ondanks uitzonderlijk uitdagende omstandigheden onderstreepte.

⁶ De MFB-lening ERA werd gedekt door de marge op de EU-begroting. Gelet op de periode waarin de begrotingsmarge beschikbaar was, moest het besluit tot vrijgave van de enige tranche uiterlijk op 24 december 2024 worden vastgesteld, wilde de lening voor deze garantie in aanmerking komen.

2.2 Zuidelijk nabuurschap

- **Egypte**

Egypte werd aan het begin van het huidige decennium geconfronteerd met uitdagende macro-economische omstandigheden als gevolg van meerdere externe schokken, zoals de COVID-19-pandemie, de oorlog in Gaza en aanvallen op schepen in de Rode Zee. De trage voortgang van economische hervormingen heeft geleid tot onzekerheid en een rem gezet op buitenlandse investeringen. De reële bbp-groei van Egypte bedroeg 4,4 % in het begrotingsjaar juli 2024 tot juni 2025 (begrotingsjaar 2024-25) en versnelde verder tot 5,3 % op jaarbasis in de tweede helft van 2025. Dankzij vooruitgang op het gebied van het macro-economisch beleid, de gevolgen van de liberalisering van de wisselkoers in 2024 en enkele verbeteringen in het ondernemingsklimaat begon de situatie te verbeteren. De groei was hoofdzakelijk het gevolg van particuliere consumptie en particuliere investeringen, terwijl de overheidsinvesteringen afnamen. De bijdrage van de netto-uitvoer van goederen en diensten bleef negatief. Het werkloosheidspercentage daalde in het vierde kwartaal van 2025 tot 6,2 %, tegenover 6,4 % een jaar eerder. De inflatie is in de tweede helft van 2025 gestabiliseerd op ongeveer 12 %, een daling ten opzichte van 28,5 % in 2024. Het overheidstekort bedroeg in het begrotingsjaar 2024/2025 7,2 % van het bbp, waarbij de rentebetalingen op de overheidsschuld meer dan 10 % van het bbp bedroegen. De overheidsschuld daalde tot 84 % van het bbp. Het tekort op de lopende rekening is in het begrotingsjaar 2024-2025 teruggelopen tot 4,2 % van het bbp, waarbij de toegenomen geldovermakingen van in het buitenland werkzame personen en de inkomsten uit toerisme het toenemende tekort op de goederenbalans gedeeltelijk hebben gecompenseerd. De buitenlandse directe investeringen bedroegen in het begrotingsjaar 2024-2025 3,3 % van het bbp. Eind april 2026 bedroegen de netto buitenlandse valuta-reserves van de centrale bank 53 miljard USD, wat overeenkomt met zes maanden invoer van goederen en diensten; dit is een stijging ten opzichte van de 48,1 miljard USD die een jaar eerder was geregistreerd. Gezien de afhankelijkheid van ingevoerde olie en gas, toerisme en geldovermakingen blijft het land echter kwetsbaar voor externe schokken, zoals het recente conflict in het Midden-Oosten, ook al is Egypte dankzij de doorgevoerde hervormingen beter voorbereid dan tijdens de vorige energiecrisis.

In maart 2024 hebben de EU en Egypte een strategisch en alomvattend partnerschap gesloten met het oog op gezamenlijke welvaart, stabiliteit en veiligheid, ondersteund door een financieel pakket van maximaal 7,4 miljard EUR aan steun op korte en langere termijn. Gezien de moeilijke economische en financiële situatie van Egypte en zijn rol als belangrijke stabiliserende factor in een steeds instabieler regio heeft de Commissie voorgesteld Egypte te steunen met twee MFB-operaties van samen maximaal 5 miljard EUR, verdeeld over i) een kortlopende MFB-operatie van 1 miljard EUR, en ii) een reguliere MFB-operatie van maximaal 4 miljard EUR. De kortlopende MFB van 1 miljard EUR werd in april 2024⁷ door de Raad goedgekeurd en in december 2024 in één tranche volledig uitbetaald.

⁷ Besluit (EU) 2024/1144 van de Raad van 12 april 2024 tot toekenning van macrofinanciële bijstand op korte termijn aan de Arabische Republiek Egypte (PB L, 2024/1144, 15.4.2024).

De vervolgooperatie ter waarde van 4 miljard EUR werd in juni 2025 goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad⁸. Het memorandum van overeenstemming (MvO), waarvoor vooraf het advies van het comité van de lidstaten was ingewonnen, werd in juli 2025 ondertekend. De eerste tranche van 1 miljard EUR werd in januari 2026 uitbetaald na een positieve beoordeling van de uitvoering van de 13 beleidsmaatregelen die aan de eerste tranche waren gekoppeld (gericht op het versterken van de overheidsfinanciën, het verbeteren van de sociale bescherming en het arbeidsmarktbeleid, het vergroten van het concurrentievermogen en het verbeteren van het ondernemingsklimaat, en het ondersteunen van de groene transitie), de voortgang bij de uitvoering door Egypte van de concrete en geloofwaardige stappen die vereist waren in het kader van de politieke randvoorwaarde, en het feit dat het IMF-programma op schema bleef. De tweede en derde tranche van de MFB, elk ter waarde van 1,5 miljard EUR, zullen naar verwachting eveneens in 2026 worden uitbetaald, mits de voorwaarden positief worden beoordeeld.

De vierde evaluatie van de uitgebreide financieringsfaciliteit van het IMF ter waarde van 8 miljard USD werd in maart 2025 door het College van Bewindvoerders afgerond. Vanwege vertragingen bij de uitvoering van het beleid werd de vijfde evaluatie samengevoegd met de zesde evaluatie en vond deze plaats in december 2025. De evaluatie werd in februari 2026 goedgekeurd door het College van Bewindvoerders van het IMF. Het IMF-programma loopt af in december 2026.

- **Jordanië**

Aanhoudende regionale onzekerheden blijven een rem zetten op de Jordaanse economie en de economische vooruitzichten, ondanks de over het algemeen veerkrachtige macro-economische prestaties. De reële bbp-groei van Jordanië versnelde in het eerste tot en met het derde kwartaal van 2025 tot 2,7 %, tegenover 2,4 % in dezelfde periode van 2024. De groei in 2025 had een brede basis, dankzij de aanhoudende verbetering in de landbouw, de industrie en de vervoersdiensten, terwijl de mijnbouw een lichte krimp liet zien. De verstoringen van het luchtverkeer als gevolg van de oplopende regionale spanningen in de zomer bleken van korte duur en lijken slechts een beperkte weerslag te hebben gehad op het toerisme en de handel. De gemiddelde inflatie bedroeg in 2025 1,8 %. In september 2025 verlaagde de centrale bank van Jordanië haar beleidsrente met 25 basispunten (bp) tot 6,25 %. Het betrof de eerste renteverlaging sinds december 2024 en deze sloot grotendeels aan bij de monetaire versoepeling in de Verenigde Staten, gezien de koppeling van de Jordaanse Dinar aan de Amerikaanse Dollar.

Het tekort op de lopende rekening is in de eerste helft van 2025 gedaald tot 7,4 % van het bbp, tegenover 8,3 % van het bbp een jaar eerder. Deze verbetering was te danken aan een sterkere uitvoer van goederen en diensten, die de groei van de invoer ruimschoots compenseerde. De goederenhandel vertoonde een tekort van 25,7 % van het bbp, dat gedeeltelijk werd opgevangen door forse inkomsten uit het toerisme. De buitenlandse directe investeringen stegen in de eerste helft van 2025 tot 4,0 % van het bbp (tegenover 3,1 % van het bbp in 2024). De bruto deviezenreserves van de centrale bank van Jordanië bleven op een hoog niveau en bedroegen eind november 2025 24,6 miljard USD, wat

⁸ Besluit (EU) 2025/1267 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2025 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan de Arabische Republiek Egypte (PB L, 2025/1267, 27.6.2025).

overeenkomt met ongeveer 8,8 maanden invoer van goederen en diensten. Het totale tekort van de centrale overheid zal naar verwachting afnemen van ongeveer 5,3 % van het bbp in 2025 tot ongeveer 4,8 % van het bbp in 2026 (4,3 % van het bbp in 2027), als gevolg van de verwachte voortzetting van de inkomstenmobilisatie en de uitgavendisdiscipline. De overheidsschuld en de door de overheid gegarandeerde schuld bleven eind 2025 op een hoog niveau, namelijk 108,6 % van het bbp (83,4 % van het bbp exclusief deelnemingen van de Social Security Corporation), waarbij de buitenlandse schuld 42,2 % van het bbp bedroeg. De kredietbeoordelaars hebben de overheidsrating van Jordanië in 2025 gehandhaafd op speculatief niveau.

Het uitbreken van de oorlog in Gaza in oktober 2023 had aanzienlijke neveneffecten, waardoor de druk op de veiligheid van Jordanië toenam en de economische veerkracht van het land op de proef werd gesteld. Tegen deze achtergrond hebben de Jordaanse autoriteiten in oktober 2023 om een nieuwe MFB-operatie verzocht. De medewetgevers hebben in april 2025 hun goedkeuring gehecht aan de “MFB IV”-operatie voor een bedrag van 500 miljoen EUR aan leningen⁹, waarna in september 2025 een eerste uitbetaling van 250 miljoen EUR volgde. Deze eerste uitbetaling was afhankelijk van de vervulling van de randvoorwaarden, namelijk de politieke randvoorwaarde en de voorwaarde dat de uitvoering van het IMF-programma op schema moet blijven. De steunoperatie werd vervroegd uitgevoerd om Jordanië te helpen tegemoet te komen aan de dringende externe financieringsbehoeften als gevolg van de toegenomen regionale instabiliteit, terwijl zij tevens gedeeltelijk diende ter compensatie van de uitzonderlijk lange periode tussen het verzoek van oktober 2023 en de vaststelling in april 2025. Een deel van deze vertraging was toe te schrijven aan de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 en het daaropvolgende grondwettelijk proces.

De uitbetaling van de resterende tranches van 150 miljoen EUR en 100 miljoen EUR is voorzien voor 2026 en 2027, afhankelijk van de vervulling van de randvoorwaarden en de in het MvO overeengekomen beleidsvoorwaarden. Deze hebben betrekking op de versterking van de overheidsfinanciën, de bevordering van goed bestuur en corruptiebestrijding, de verbetering van de sociale bescherming en het arbeidsmarktbeleid, en de ondersteuning van de groene transitie en een dynamischer ondernemingsklimaat.

De nauwe banden tussen Jordanië en het IMF is verankerd in een vierjarige “Extended Fund Facility Arrangement” (regeling voor de uitgebreide financieringsfaciliteit) die in januari 2024 is goedgekeurd en toegang biedt tot in totaal ongeveer 1,3 miljard USD, en in een regeling in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, die in juni 2025 werd goedgekeurd en toegang biedt tot ongeveer 700 miljoen USD. De meest recente evaluatie in het kader van de twee faciliteiten vond plaats in april 2026, toen het IMF op stafniveau een akkoord bereikte met de autoriteiten; daarin werd de solide uitvoering van het programma onderstreept, ondanks de verslechterende externe omgeving als gevolg van de recente oorlog in het Midden-Oosten. Het IMF oordeelde dat de begrotingsprestaties van Jordanië in overeenstemming bleven met de programmadoelstellingen, dankzij een solide belastinginning en een gedisciplineerd uitgavenbeleid voor de lopende uitgaven. De autoriteiten zijn vastbesloten de geleidelijke begrotingsconsolidatie voort te zetten om de

⁹ Besluit (EU) 2025/793 van het Europees Parlement en de Raad van 14 april 2025 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië (PB L, 2025/793, 22.4.2025).

overheidsschuldquote op een neerwaarts pad te brengen, met de middellangetermijnstrategie voor de overheidsinkomsten en verbeteringen in de financiën van de nutsbedrijven als anker, terwijl de ruimte voor essentiële sociale uitgaven en overheidsinvesteringen behouden blijft.

Gezien de moeilijke economische situatie en de aanzienlijke onvervulde financieringsbehoeften heeft Jordanië in januari 2025 een verzoek ingediend voor een aanvullende “MFB V”-operatie ter waarde van 500 miljoen EUR. In het verzoek werd gewezen op een verslechterend economisch en politiek klimaat, waarbij de regionale onrust in de loop van 2024 steeds verder toenam tegen de achtergrond van een toch al onzekere mondiale situatie. De medewetgevers hebben in januari 2026 hun goedkeuring gehecht aan de nieuwe operatie¹⁰, waarbij de uitbetalingen in de periode 2026-2027 zullen plaatsvinden, parallel aan MFB IV. De onderhandelingen over het MvO zijn nog gaande. Zowel MFB IV als V maken deel uit van het brede kader van het strategisch en breed partnerschap tussen de EU en Jordanië, dat in januari 2025 van start is gegaan.

2.3 Westelijke Balkan

- **Noord-Macedonië**

De bbp-groei versnelde van 3 % in 2024 naar 3,5 % in 2025, vooral dankzij investeringen doordat de uitvoering van openbare wegenprojecten versnelde. Ook de particuliere investeringen namen toe, ondersteund door door de overheid gesubsidieerde leningen. De groei van de particuliere consumptie bleef op hetzelfde niveau als een jaar eerder (2,2 % op jaarbasis), ondersteund door stijgende reële beschikbare inkomens als gevolg van verhogingen van pensioenen en lonen tegen de achtergrond van een tijdelijk afnemende inflatie, evenals door een krachtige kredietgroei. Een verdere bijdrage aan de groei kwam van de overheidsconsumptie (+5,3 %), wat voornamelijk het gevolg was van sterke loonstijgingen in de publieke sector. De uitvoer trok in 2025 weer aan (+6,1 %), na in 2024 in reële termen te zijn gekrompen. Doordat investeringen en exportproductie sterk afhankelijk zijn van ingevoerde inputs, nam de invoer in dat jaar sterker toe (+6,8 %). Per saldo bleef de bijdrage van de netto-uitvoer aan de bbp-groei negatief. De gemiddelde jaarlijkse inflatie van de consumentenprijzen versnelde in 2025 tot 4,1 %, tegenover 3,5 % in 2024, aangedreven door de voedselprijzen ondanks de tijdelijke prijsbeheersingsmaatregelen van de regering, en op binnenlands vlak door stijgende loonkosten, die van invloed waren op de dienstensector. De centrale bank voerde een voorzichtige beleidskoers, verhoogde de reserveverplichtingen en versterkte haar macroprudentiële instrumenten. In december 2025 paste zij haar monetairbeleidskader aan om het liquiditeitsbeheer en de beleidsdoorvoering te verbeteren. Het tekort op de lopende rekening is in 2025 met 2,1 procentpunten op jaarbasis gestegen tot 4,3 % van het bbp, voornamelijk als gevolg van een lager overschot op de inkomensoverdrachtenrekening en op de dienstenbalans. De netto-instroom van buitenlandse directe investeringen daalde van een uitzonderlijk hoog niveau in 2024 (6,6 %) naar 2,2 % van het bbp in 2025, als gevolg van een grote uitstroom van leningverstrekkingen tussen ondernemingen en niet zozeer door een daling van de

¹⁰ Besluit (EU) 2026/188 van het Europees Parlement en de Raad van 20 januari 2026 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië (PB L, 2026/188, 23.1.2026).

greenfieldinvesteringen. Het begrotingsbeleid bleef expansief. Het overheidstekort daalde op jaarbasis met 0,5 procentpunt tot 4 % van het bbp in 2025, zoals door de regering beoogd. Door een begrotingsaanpassing halverwege het jaar werden de kapitaaluitgaven teruggeschroefd om nieuwe uitgavenverplichtingen te financieren, met name voor lonen en pensioenen in de publieke sector. Eind 2025 lag de overheidsschuld van Noord-Macedonië ongeveer 10 procentpunten boven het niveau van vóór de pandemie (2019) en bedroeg deze 59,6 % van het bbp, waarbij de schuld van de totale overheid in deze periode met 11,3 procentpunten was gestegen tot 51,8 %.

In februari 2023 kwam de Commissie met het voorstel om MFB aan Noord-Macedonië te verlenen ter waarde van maximaal 100 miljoen EUR aan leningen, uit te betalen in twee gelijke tranches. De medewetgevers hebben de operatie in juli 2023 goedgekeurd¹¹, en de Commissie en de Noord-Macedonische autoriteiten hebben het MvO in januari 2024 ondertekend. Het MvO bevat twintig beleidsvoorwaarden (waarvan acht betrekking hebben op de eerste tranche) op de volgende gebieden: overheidsfinanciën, ondernemingsklimaat, onderwijs en de arbeidsmarkt, energie, rechterlijke macht, goed bestuur en corruptiebestrijding. De Commissie heeft in april 2024 de eerste tranche van 50 miljoen EUR uitbetaald, nadat zij had vastgesteld dat aan alle daarvoor geldende voorwaarden was voldaan.

Tot op heden is de tweede tranche van 50 miljoen EUR nog niet uitbetaald, aangezien de autoriteiten geen verzoek om deze middelen hebben ingediend en bijgevolg geen verklaring van naleving hebben overgelegd met betrekking tot de uitvoering van de daaraan gekoppelde beleidshervormingen. Na het aflopen van de regeling inzake de anticiperende en liquiditeitslijn (PLL, “precautionary and liquidity line”) met het IMF in november 2024 heeft Noord-Macedonië geen overeenstemming bereikt over een nieuw uitbetalingsprogramma met het IMF, wat een van de randvoorwaarden is voor de vrijgave van een MFB-tranche. De beschikbaarheidsperiode van de MFB-operatie eindigt in augustus 2026.

3. GARANDEREN VAN DE GOEDE BESTEDING VAN MFB-MIDDELEN: OPERATIONELE BEOORDELINGEN EN EVALUATIES ACHTERAF

3.1 Operationele beoordelingen

Conform de vereisten van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509¹² van de Commissie (het Financieel Reglement) voert de Commissie met de hulp van externe adviseurs operationele beoordelingen uit om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over het functioneren van de administratieve en financiële procedures in begunstigde landen.

Bij operationele beoordelingen wordt gekeken naar de beheerssystemen voor de overheidsfinanciën, met name de institutionele opzet en de procedures van ministeries van

¹¹ Besluit (EU) 2023/1461 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan de Republiek Noord-Macedonië (PB L 180 van 17.7.2023, blz. 1).

¹² Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024).

Financiën en centrale banken, en meer in het bijzonder naar het beheer van rekeningen waarop de financiële steun van de EU wordt gestort. Daarnaast wordt bijzondere aandacht geschonken aan de werking, onafhankelijkheid en werkprogramma's van externe controle-instellingen en aan de doeltreffendheid van hun controles. Daarnaast worden de openbare-aanbestedingsprocedures op centraal niveau geëvalueerd.

In 2022 werd een operationele beoordeling uitgevoerd van de administratieve en financiële procedures van Oekraïne, voorafgaand aan de buitengewone MFB-steun (2022), het MFB+-programma (2023) en het ERA MFB-programma (2024-2025). Uit de beoordeling kwam naar voren dat sinds de laatste beoordeling in 2018 aanzienlijke vorderingen waren gemaakt bij het versterken van de systemen voor het beheer van de overheidsfinanciën en andere financiële procedures. Daarmee werd ook de blijvende inzet van de Oekraïense autoriteiten voor voortdurende verbetering benadrukt. In de beoordeling werd benadrukt dat prioriteit moet worden gegeven aan hervormingen van het beheer van de overheidsfinanciën op belangrijke gebieden en werd aanbevolen om verdere actie te ondernemen zodra de veiligheidssituatie verbetert, gezien de aanzienlijke inspanningen voor wederopbouw die in het verschiet liggen.

Begin 2026 heeft de Commissie, met het oog op de verwachte start van een nieuwe MFB-operatie voor Oekraïne, een nieuwe operationele beoordeling van de administratieve en financiële procedures van het land in gang gezet. Uit de beoordeling bleek dat de systemen voor het beheer van de overheidsfinanciën en andere financiële procedures van Oekraïne aanzienlijk waren verbeterd sinds de beoordeling in 2022. Daarbij werd de aanhoudende inzet van de regering geprezen ondanks de langdurige oorlog en verslechterende omstandigheden, en werd vastgesteld dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat meerdere hervormingen ter verbetering van cruciale regelgeving, systemen en processen zijn doorgevoerd of nog lopen. Anderzijds werd in de beoordeling benadrukt dat veel van de regelgevingshervormingen in de praktijk nog moeten worden getoetst en dat verschillende kritieke gebieden de aandacht van de autoriteiten zullen vereisen zodra de normale situatie in Oekraïne is hersteld.

In 2023 werd, in de aanloop naar de MFB-operatie, een operationele beoordeling van Noord-Macedonië uitgevoerd. Uit de beoordeling bleek dat de financiële stromen en procedures van het land toereikend waren en dat de systemen voor het beheer van de overheidsfinanciën over het algemeen deugdelijk werden geacht, waarbij werd gewezen op aanzienlijke vooruitgang die recentelijk was geboekt.

Wat Egypte en Jordanië betreft, zijn in 2024 operationele beoordelingen uitgevoerd ter voorbereiding op de respectieve MFB-operaties. In Egypte bleek uit de beoordeling dat de autoriteiten aanzienlijke vooruitgang hadden geboekt, onder meer door de invoering van nieuwe wetgeving inzake het beheer van de overheidsfinanciën en het bankwezen, en werd geconcludeerd dat het kader voor het beheer van de overheidsfinanciën en de financiële procedures geschikt waren voor MFB, mits het hervormingsmomentum werd gehandhaafd.

De operationele beoordeling voor Jordanië was de tweede sinds 2020 en toonde aan dat er vooruitgang is geboekt bij het verbeteren van systemen voor het beheer van overheidsfinanciën en de efficiëntie van de overheidsuitgaven. Niettemin werden ook

enkele uitdagingen vastgesteld, zoals de beperkte onafhankelijkheid en transparantie van de Rekenkamer, onderbenutting van het comité voor de toetsing van klachten over aanbestedingen, en een onderontwikkelde secundaire markt voor overheidseffecten. Ondanks deze problemen werd in de beoordeling geconcludeerd dat de administratieve en financiële procedures van Jordanië een sterke basis vormden voor de uitvoering van MFB-operaties. Sommige van de vastgestelde tekortkomingen kwamen tot uiting in de beleidsvoorwaarden van de betreffende operaties¹³.

3.2 Evaluaties

Overeenkomstig het Financieel Reglement en de desbetreffende MFB-besluiten voert de Commissie na afloop van de MFB-operaties stelselmatig evaluaties achteraf uit. Het doel van deze evaluaties is om het effect van MFB op de economie van het begunstigde land, met name op de houdbaarheid van zijn externe positie, te onderzoeken en om de toegevoegde waarde van het optreden van de EU te beoordelen.

In januari 2025 publiceerde de Commissie de gezamenlijke evaluatie achteraf van de MFB-operaties in drie landen van het oostelijk nabuurschap (Moldavië, Georgië en Oekraïne) tussen 2017 en 2020. Uit de evaluatie bleek dat de operaties in alle drie de landen een positief effect hadden op de houdbaarheid van de schuldpositie en op de macro-economische stabilisatie van het land. Dit was met name van belang voor Oekraïne gezien de grotere omvang van de operatie en de complexe economische situatie van het land. In de evaluatie werd eveneens geconcludeerd dat de drie operaties succesvol waren in die zin dat ze een stimulans vormden voor positieve verandering op belangrijke hervormingsgebieden, waaronder governance en corruptiebestrijding, en dat ze strookten met het bredere EU-beleidskader, met de hervormingsagenda's van de autoriteiten en met de programma's van andere donoren.

In december 2025 publiceerde de Commissie de evaluatie achteraf van de COVID-19-MFB-operaties voor tien partnerlanden (2020-2022). In de evaluatie werd gekeken naar het MFB-pakket van 3 miljard EUR dat in 2020 aan partners in het oostelijk nabuurschap, de Westelijke Balkan en het zuidelijk nabuurschap is verleend om de economische gevolgen van de COVID-19-pandemie te verzachten. Uit de evaluatie bleek dat het pakket een tijdige, doelgerichte en uiterst relevante respons was op de ongekende economische schok die door de COVID-19-pandemie werd veroorzaakt. Met het instrument kon snel en doeltreffend worden gereageerd op een systemische externe schok die meerdere landen tegelijkertijd trof, zonder de kwaliteit van de MFB-interventie, de vooruitgang van hervormingen ter verbetering van het macro-economisch beheer, of het economisch bestuur en de transparantie in gevaar te brengen. Het stimuleerde bovendien duurzame groei en de bijbehorende beleidsvoorwaarden.

In 2025 startte de Commissie een evaluatie achteraf van de vier MFB-operaties die in 2022 en 2023 aan Oekraïne zijn verstrekt als een substantiële bijdrage aan de financiering van

¹³ Voor het MvO in het kader van het MFB IV-programma van Jordanië heeft de operationele beoordeling bijgedragen aan de uitwerking van verschillende maatregelen, waaronder: i) de verplichting om jaarlijks een aanbestedingsverslag op te stellen waarin klachten inzake aanbestedingen en de resultaten van de geschillenbeslechting worden samengevat; ii) het versterken van de onafhankelijkheid van de Rekenkamer via de geleidelijke terugtrekking uit activiteiten van voorafgaande controle binnen internecontrole-eenheden, en iii) het aanzienlijk uitbreiden van de reikwijdte van het jaarverslag van het Rekenkamer, te beginnen met de editie die betrekking heeft op de activiteiten van 2025.

de onmiddellijke financieringsbehoeften van het land in het licht van de Russische aanvalsoorlog (nood-MFB, buitengewone MFB I en II, en MFB+, ter waarde van respectievelijk 1,2 miljard, 6 miljard en 18 miljard EUR). De evaluatie zal rekening houden met de uitzonderlijke context van een land dat zich verdedigt tegen een aanvalsoorlog en met de urgentie van de financieringsbehoeften, alsook met de daaruit voortvloeiende specifieke kenmerken van de opzet van de operaties.

4. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN IN VERBAND MET HET MFB-INSTRUMENT

4.1 Werking van het MFB-instrument

In de gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement en de Raad van 2013 over MFB¹⁴ wordt de bijstand aangemerkt als macro-economisch en financieel van aard, en wordt gesteld dat deze gericht moet zijn op “het herstellen van een houdbare externe financiële situatie voor in aanmerking komende landen en gebieden die externe financieringsmoeilijkheden ondervinden”. Wil MFB als noodinstrument dienen, dan moet het doeltreffend en tijdig worden ingezet. De besluitvorming betreffende de gewone wetgevingsprocedure wordt vaak omschreven als een vrij tijdrovend proces en als een enorme belemmering voor een crisisinstrument dat is bedoeld om vlot te reageren op een betalingsbalanscrisis.

Gezien de uitzonderlijke omstandigheden in verband met de COVID-19-crisis en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne werden de desbetreffende MFB-pakketten echter snel goedgekeurd, doordat alle instellingen volledig gebruikmaakten van de beschikbare flexibiliteit in de procedure. In deze gevallen zijn het Europees Parlement en de Raad overeengekomen om de bestaande spoedprocedures toe te passen, waardoor de voorstellen van de Commissie binnen een maand kunnen worden aangenomen. Het Europees Parlement beriep zich op artikel 163 van zijn Reglement om de behandeling van het wetgevingsvoorstel te versnellen en het rechtstreeks in de plenaire vergadering aan te nemen, waarbij de raadpleging van de commissies werd gestroomlijnd.

Het Reglement van het Europees Parlement en het Reglement van de Raad voorzien beide in urgentieprocedures die een vlotte goedkeuring in uitzonderlijke situaties mogelijk maken. De standaardprocedure duurt aanzienlijk langer, zoals blijkt uit het “MFB IV”-voorstel van de Commissie voor Jordanië, dat in april 2024 door de Commissie werd ingediend en in april 2025 door de medewetgevers werd goedgekeurd. Deze doorlooptijd is deels toe te schrijven aan de verkiezingen voor het Europees Parlement in juni 2024 en de daaruit voortvloeiende noodzaak om de commissies opnieuw samen te stellen. Daarentegen werd de “MFB V” voor Jordanië in een veel korter tijdsbestek vastgesteld: de Commissie diende haar voorstel in augustus 2025 in, waarna de medewetgevers het in januari 2026 goedkeurden. In het geval van Egypte heeft de urgentie om al in de tweede helft van 2024 steun te kunnen verlenen, de Commissie ertoe aangezet om in maart 2024 bij wijze van uitzondering een eerste dringende, kortlopende MFB-operatie voor te stellen op basis van artikel 213 VWEU (van toepassing in gevallen waarin dringende financiële bijstand is vereist en die alleen door de Raad hoeft te worden vastgesteld). De Commissie

¹⁴ Besluit nr. 778/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 augustus 2013 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan Georgië (PB L 218 van 14.8.2013, blz. 15).

stelde echter voor om het grootste deel van de MFB-steun te verlenen via een tweede op de middellange termijn gerichte MFB-operatie volgens de in artikel 212 VWEU vastgestelde normale procedure (waarbij beide medewetgevers betrokken zijn).

In dit verband moet worden opgemerkt dat de vereenvoudigde procedure voor het vaststellen van een besluit van het Europees Parlement is gewijzigd. In tegenstelling tot de spoedprocedure is er voor de vereenvoudigde procedure geen verzoek van de voorzitter nodig om het voorstel als dringend te behandelen en wordt het goedkeuringsproces gestroomlijnd doordat er minder stappen voor goedkeuring nodig zijn dan bij de standaardprocedure. Deze procedure is nog niet voor lopende MFB's gebruikt, maar zou goed kunnen passen bij het spoedeisende karakter van de MFB en is een welkome stap om de doeltreffendheid van reguliere operaties mogelijk te vergroten.

4.2 MFB in het meerjarig financieel kader 2021-2027

De huidige periode van het meerjarig financieel kader (MFK) wordt gekenmerkt door talrijke crises, uitzonderlijk hoge geopolitieke spanningen en onzekerheid, die de partnerlanden van de EU hebben getroffen en hun structurele economische kwetsbaarheden hebben verergerd. In chronologische volgorde gaat het hierbij om de economische gevolgen van de COVID-19-pandemie, de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en, meer recentelijk, de escalerende conflicten in het Midden-Oosten. Tegen deze achtergrond is er de afgelopen jaren veel vraag geweest naar MFB, die een belangrijke pijler is gebleken van de reactie van de EU op macro-economische instabiliteit in haar nabuurschap (met inbegrip van kandidaat-lidstaten), als aanvulling op het externe beleid van de EU en ter ondersteuning van partnerlanden bij de uitvoering van cruciale hervormingen. Gezien de aanhoudend uitdagende mondiale vooruitzichten zal de behoefte aan MFB van de EU de komende jaren waarschijnlijk groot blijven.

MFB-leningen worden gegarandeerd door de garantie voor extern optreden die in het leven is geroepen in Verordening (EU) 2021/947¹⁵ (de NDICI-GE-verordening), met een voorzieningspercentage van 9 % op portefeuilleniveau, zoals het geval was bij vorige MFK's. Gezien de uitzonderlijke situatie waarbij krediet wordt verstrekt aan een land dat in oorlog is, in eerste instantie zonder de steun van een IMF-programma waaruit middelen worden uitbetaald, is de voorziening voor Oekraïne vastgesteld op 70 %, te beginnen met de buitengewone MFB in 2022.

De totale begroting die oorspronkelijk was gereserveerd voor de verstrekking van MFB-leningen, bedroeg in het huidige MFK circa 1 miljard EUR, wat neerkomt op een leningvolume van 11 miljard EUR. Gezien de omvangrijke steun van de EU aan Oekraïne in 2022 via MFB, het hogere voorzieningspercentage dat daarvoor gold en de toenemende spanningen in het Midden-Oosten, was meer dan twee derde van de gereserveerde voorzieningen al tegen het eind van 2023 opgebruikt. Bij de tussentijdse herziening van het MFK werd besloten de begroting voor de financiering van de voorzieningen voor MFB-leningen met 180 miljoen EUR te verhogen. Zo konden voldoende middelen worden vrijgemaakt voor de financiering van een kortlopende MFB aan Egypte ten belope van ten

¹⁵ Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld (PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1).

hoogste 1 miljard EUR, en een reguliere MFB-operatie aan Egypte van maximaal 4 miljard EUR, die in april 2025 door de medewetgevers is goedgekeurd, waarbij tot eind 2027 enige ruimte werd gelaten voor andere MFB-operaties (zie punt 5 voor een overzicht van de MFB-operaties die tussen 2021 en 2027 zijn gefinancierd).

Omdat crises per definitie onvoorspelbaar zijn, is het noodzakelijk om voor de resterende twee jaren van dit MFK (2026-2027) een toereikende begrotingsruimte te behouden voor mogelijke toekomstige MFB-operaties. Het op de verslagdatum beschikbare budget zou bij het standaardvoorzieningspercentage van 9 % tot 2,2 miljard EUR aan leningen kunnen dekken. Leningen die aan Oekraïne zijn toegekend in het kader van het MFB+-programma en de ERA MFB-lening (respectievelijk 18 miljard EUR en 18,1 miljard EUR) worden gedekt door de marge in het kader van het maximum van de eigen middelen en er worden vooraf geen voorzieningen voor getroffen. Zij worden gedekt door de mogelijkheid om aanvullende eigen middelen van de lidstaten aan te wenden nadat alle andere mogelijkheden binnen het bestaande begrotingskader zijn uitgeput. In het geval van de ERA MFB-operatie vormen de aflossingen van de leningen (met inbegrip van rente en eventuele andere kosten in verband met de lening) uit de buitengewone inkomsten die voortvloeien uit de bevroren activa van de Russische centrale bank een aanzienlijke financiële dekking.

4.3 MFB zoals voorgesteld in het volgende meerjarig financieel kader 2028-2034 — Voorstel van de Commissie

De Commissie heeft op 16 juli en 3 september 2025 haar voorstellen voor het volgende meerjarig financieel kader (MFK) gepresenteerd, waaronder het voorstel voor “Europa in de wereld”¹⁶, het belangrijkste financieringsinstrument voor extern optreden. Met een voorgesteld budget van 200 miljard EUR is het doel van “Europa in de wereld” om de EU-uitbreiding, het nabuurschapsbeleid, internationale partnerschappen en humanitaire hulp te ondersteunen. Om de onverminderde steun van de EU aan Oekraïne te onderbouwen, kan bovendien in de periode 2028-2034 nog eens 100 miljard EUR voor Oekraïne worden vrijgemaakt.

“Europa in de wereld” omvat een ruimere inzet van financiële instrumenten, begrotingsgaranties en door de EU-begroting gedekte leningen, met als doel de hefboomwerking bij de financiering van acties in partnerlanden te versterken. Op basis van het voorstel zouden de middelen voor MFB-leningen afkomstig zijn uit de “Europa in de wereld”-begroting, hoewel het beheer van MFB-operaties specifiek zou blijven, zoals momenteel het geval is krachtens de NDICI-verordening. Hierdoor zou het huidige interinstitutionele evenwicht bij de besluitvorming over MFB behouden blijven, in overeenstemming met de gezamenlijke verklaring van het Europees Parlement en de Raad uit 2013. MFB zou naast de voorgestelde beleidsondersteunende leningen beschikbaar blijven als een aanvullend instrument binnen de externe financieringsinstrumenten, waardoor de EU in staat blijft om samen met het IMF te reageren op betalingsbalanscrises in partnerlanden.

¹⁶ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument “Europa in de wereld”, COM(2025) 551 final.

De onderhandelingen over het volgende MFK zijn van start gegaan en het Europees Parlement en de Raad zijn bezig hun standpunten vast te stellen.

5 VOORUITBLIK — MFB-OPERATIES EN DE BEGROTINGSSITUATIE IN 2026

Gezien de niet-programmeerbare, crisisgerichte aard van MFB is het lastig om een nauwkeurige prognose te geven van toekomstige operaties voor de rest van het huidige MFK. Daarom ligt de nadruk in dit punt op operaties die reeds in 2026 zijn goedgekeurd en wordt er ook gewezen op potentiële toekomstige operaties, waarbij de snel veranderende geopolitieke situatie wordt benadrukt.

In de landen van het oostelijk nabuurschap blijft de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne een aanzienlijke economische weerslag hebben op de regio. Oekraïne en Moldavië worden hier het meest aan blootgesteld. Beide landen blijven afhankelijk van aanzienlijke internationale hulp, waarbij voor de EU in dit verband een belangrijke rol is weggelegd.

Gezien de aanhoudende aanvalsoorlog van Rusland en de daaruit voortvloeiende aanzienlijke en blijvende financierings- en defensiebehoeften van Oekraïne kwamen de EU-leiders op 18 december 2025¹⁷ overeen om voor 2026-2027 een nieuwe steunlening met beperkte verhaalbaarheid van 90 miljard EUR te verstrekken, gefinancierd via EU-leningen op de kapitaalmarkten en gedekt door de EU-begrotingsmarge. De lening hoeft pas te worden terugbetaald zodra Oekraïne herstelbetalingen ontvangt, terwijl de inzet van de EU-begrotingsgarantie in het kader van de versterkte samenwerking ervoor zorgt dat de financiële verplichtingen van de niet-deelnemende lidstaten (Tsjechië, Hongarije en Slowakije) ongewijzigd blijven.

Voortbouwend op dit politieke akkoord heeft de Commissie op 14 januari 2026 een wetgevingspakket aangenomen dat bestaat uit een voorstel tot instelling van de steunlening voor Oekraïne (USL) en wijzigingen in de verordening betreffende het meerjarig financieel kader en de verordening betreffende de faciliteit voor Oekraïne. De medewetgevers hebben het USL-pakket tussen februari en april 2026 aangenomen¹⁸. Het nieuwe steunkader zal aanzienlijke begrotingssteun opleveren ter hoogte van ongeveer een derde van de USL via een combinatie van instrumenten, waaronder MFB en financiering die wordt gekanaliseerd via de faciliteit voor Oekraïne en via het defensieonderdeel van de USL.

Het MFB-onderdeel zal zich richten op maatregelen ter versterking van de mobilisatie van binnenlandse inkomsten, alsook op de duurzaamheid en kwaliteit van de overheidsuitgaven. Het zal streven naar complementariteit met het nieuwe IMF-programma en trachten de onderliggende oorzaken van corruptie in de overheidsfinanciën aan te pakken. Naast het MFB-programma zal de faciliteit voor Oekraïne van de EU ter waarde van 50 miljard EUR (2024-2027), die tot doel heeft belangrijke structurele

¹⁷ Conclusies van de Europese Raad, 18 december 2025.

¹⁸ Verordening (EU) 2026/467 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2026 betreffende het tot stand brengen van nauwere samenwerking bij het opzetten van de steunlening aan Oekraïne voor 2026 en 2027 (PB L, 2026/467, 26.2.2026); Verordening (EU) 2026/468 van het Europees Parlement en de Raad van 24 februari 2026 tot wijziging van Verordening (EU) 2024/792 tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne (PB L, 2026/468, 26.2.2026); Verordening (EU) 2026/469 van de Raad van 23 april 2026 tot wijziging van Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027 (PB L 2026/469, 23.4.2026).

hervormingen in Oekraïne in het kader van het EU-toetredingsproces te ondersteunen, via de USL worden aangevuld.

Daarnaast is het groeiplan voor Moldavië, met een omvang van maximaal 1,9 miljard EUR in de periode 2025-2027, erop gericht de economische convergentie van het land met de EU te ondersteunen en het land dichterbij het EU-lidmaatschap te brengen door hervormingen te versnellen en de toegang van Moldavië tot de eengemaakte markt van de EU te verbeteren.

In het zuidelijk nabuurschap verzocht Tunesië in november 2022 om MFB ter waarde van 1,2 miljard EUR ter ondersteuning van de financieringsbehoeften, tegen de achtergrond van een verslechtering van het mondiale klimaat en de hoge grondstofprijzen. Dit verzoek volgde op een overeenkomst op technisch niveau die in oktober 2022 met het IMF was bereikt over een nieuwe uitgebreide financieringsfaciliteit (vier jaar, ten bedrage van 1,9 miljard USD). Het College van Bewindvoerders van het IMF heeft het programma echter niet goedgekeurd omdat Tunesië niet in staat was de voorafgaande maatregelen uit te voeren, met name een hervorming van de brandstofsubsidies. Nadat de Tunesische president zich in maart 2023 tegen een IMF-programma had uitgesproken, werden de contacten met het IMF tot een minimum beperkt en werd ook het toezicht in het kader van artikel IV stopgezet. In de tussentijd hebben het florerende toerisme en de constante stroom geldovermakingen de druk op de externe financiering van Tunesië tijdelijk verlicht. Op basis van een zorgvuldige beoordeling van de MFB-randvoorwaarden en de externe financieringsbehoeften van Tunesië staat de Commissie klaar om een voorstel voor nieuwe MFB uit te werken zodra een IMF-programma is ingesteld dat de bereidheid van het land bevestigt om de onderliggende oorzaken van de externe financieringsdruk aan te pakken. Dit werd ook bevestigd in het kader van het in juli 2023 overeengekomen brede partnerschap tussen de EU en Tunesië. Niettemin werd opgemerkt dat een substantiële en krachtige uitvoering van aanvullende hervormingen noodzakelijk zou zijn.

In april 2022 bereikte Libanon een overeenkomst op technisch niveau met het IMF (vier jaar, 3 miljard USD). Het land heeft tot dusver echter weinig vooruitgang geboekt wat betreft de lange lijst van eerder overeengekomen acties. Sindsdien blijft het bbp afnemen, terwijl tal van overheidsinstellingen niet meer werken en de waarde van de valuta dramatisch is gedaald, met als gevolg een grootschalige dollarisatie van de Libanese economie. In januari 2025 heeft het Libanese parlement een president gekozen en een paar dagen later werd een nieuwe premier benoemd, waarmee een einde kwam aan meer dan vijf jaar politieke impasse en de voorwaarden werden geschapen voor een hernieuwde aansporing tot hervormingen en een hernieuwde samenwerking met het IMF. In maart 2025 heeft de nieuwe regering officieel een verzoek ingediend voor een nieuw IMF-programma, wat wijst op een mogelijke positieve stap in de aanpak van de economische crisis door middel van internationale hulp en brede hervormingen. Sindsdien heeft de regering enige vooruitgang geboekt bij cruciale hervormingen, onder meer door wetgeving aan te nemen die de crisis in de banksector gedeeltelijk zou oplossen. Dergelijke hervormingen vormen een randvoorwaarde voor een nieuw IMF-programma. In april 2026 waren belangrijke wetten echter nog niet door het parlement aangenomen of moesten ze opnieuw in behandeling worden genomen, omdat niet volledig aan de kernvereisten van het IMF was voldaan. Hoewel het uitstel van de volgende verkiezingen met twee jaar

wellicht bevorderlijk is voor verdere vooruitgang met betrekking tot deze wetten, vormt de recente heropleving van conflicten in het land en de regio een extra uitdaging voor de economische hervormingen. De Commissie staat klaar om steun te verlenen aan een brede hervormingsagenda, inclusief een MFB-operatie als eenmaal is voldaan aan de randvoorwaarden, waaronder het volgens een geactualiseerd schema uitvoeren van het IMF-programma.

De Commissie staat klaar om toekomstige verzoeken om MFB in overweging te nemen en, indien van toepassing, nieuwe en/of MFB-vervolgoperaties voor te stellen aan in aanmerking komende partners.

Tabel 1 bevat een overzicht van de vastleggingen en betalingen van MFB-subsidies en de uitbetaling van MFB-leningen voor 2023, 2024, 2025 en (indicatief) 2026.

Tabel 1: Vastleggingen en betalingen voor MFB-subsidies en uitbetalingen van MFB-leningen 2023-2026 (EUR)¹⁹

	2023	2024	2025	2026
In de begroting opgenomen vastleggingskredieten voor subsidies	45 423 330	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Operationele beoordelingen, evaluaties achteraf	350 000	619 440	331 775	750 000
Andere mogelijke MFB-operaties	45 073 330	56 747 737	58 935 998	60 761 946
Vastleggingen, totaal	45 423 330	57 367 177	59 267 773	-
In de begroting opgenomen betalingskredieten voor subsidies	39 880 000	57 367 177	59 267 773	61 511 946
Operationele beoordelingen, evaluaties achteraf	329 765	749 270	331 775	750 000
MFB Moldavië (Besluit (EU) 2022/563) (voltooid)	10 000 000	5 000 000	-	-
MFB Moldavië (aanvulling) (Besluit (EU) 2023/1165) (voltooid)	22 500 000	22 500 000	-	-
Andere mogelijke MFB-operaties	-	-	-	60 761 946
Betalingen, totaal	32 829 765	28 249 270	331 775	61 511 946
Ongebruikte toewijzingen voor subsidiebetalingen	7 050 235	29 117 907	58 935 998	-
Uitbetalingen van MFB-leningen		-	-	-
MFB Jordanië-III (voltooid)	200 000 000	-	-	-
MFB Moldavië (voltooid)	40 000 000	45 000 000	-	-
Nood-MFB Oekraïne (voltooid)	-	-	-	-
Buitengewone MFB Oekraïne (voltooid)	-	-	-	-
MFB Moldavië aanvulling (voltooid)	50 000 000	50 000 000	-	-
MFB+ Oekraïne (voltooid)	18 000 000 000	-	-	-
MFB Noord-Macedonië	-	50 000 000	-	-
Kortlopende MFB Egypte (voltooid)	-	1 000 000 000	-	-
MFB Egypte – regulier	-	-	-	1 000 000 000
MFB-ERA Oekraïne (voltooid)	-	-	18 115 700 000	-
MFB-IV Jordanië	-	-	250 000 000	-
Uitbetalingen van alle MFB-leningen, totaal	18 290 000 000	1 145 000 000	18 365 700 000	1 000 000 000

¹⁹ In deze tabel wordt geen rekening gehouden met eventuele voorstellen voor nieuwe MFB-operaties na december 2025.